

ICOMOS

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES
CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES

CZECH NATIONAL COMMITTEE

COMITÉ NATIONAL TCHÈQUE

Dle rozdělovníku

Č.j.: 150/21 pres.

V Praze dne 26. dubna 2021

Vážený pane předsedo,

Český národní komitét ICOMOS s velkým znepokojením sleduje průběh projednávání nového stavebního zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Stejně tak jako řada institucí, představitelů krajů, měst a obcí i akademického prostředí, jsme již od samého počátku přípravy zcela kategoricky odmítali prvotní návrh nového stavebního zákona zpracovaný v přímém střetu zájmu Hospodářskou komorou. Návrh, odmítnutý většinou připomínkových míst, byl posléze po složitém projednávání upravený tak, aby se eliminovaly alespoň některé jeho nejzávažnější nedostatky, které by v důsledku fatálně ohrožovaly naše kulturní dědictví. Zde musíme zdůraznit, že opraveny byly opravdu jen ty nejkřiklavější nedostatky, a i tak byla péče o památky okleštěna až na samou dřev, a připomínky ČNK ICOMOS nebyly vypořádány.

Nyní se ale tento zcela nepřijatelný a nekvalitní návrh vrací zpět, formou komplexního pozměňovacího návrhu poslance Kolovratníka, a k němu uplatněných dalších samostatných pozměňovacích návrhů. Máme velké pochybnosti o tom, že tento postup je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a jsme přesvědčeni, že nemůže vést ke vzniku kvalitní legislativy na poli stavebního práva, což by měl být hlavní cíl jeho rekodifikace.

Zcela se ztotožňujeme s velmi kritickým postojem ministra kultury Lubomíra Zaorálka, který pronesl na závěr druhého čtení stavebního zákona v Poslanecké sněmovně: „Je alarmující, že i to minimum, které bylo pro ochranu kulturního dědictví dohodnuto v mezirezortním připomínkovém řízení, nám nyní nenávratně mizí před očima“.

Považujeme za svoji povinnost Vás upozornit, že Česká republika je vázána mezinárodními smlouvami, které jsou součástí našeho právního řádu, mimo jiné Úmluvou o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Sbírka zákonů č. 159/1991 Sb.). V článku 5 Úmluvy se smluvní stát zavazuje za účelem zajištění

účinných a aktuálních opatření na ochranu, zachování a prezentování kulturního a přírodního dědictví usilovat o přijetí všeobecné politiky zaměřené na posílení úlohy kulturního a přírodního dědictví v životě společnosti a začlenění ochrany tohoto dědictví do komplexních plánovacích programů. Musíme bohužel konstatovat, že nyní projednávaná podoba stavebního zákona směřuje přesně opačným směrem.

Společná reaktivní monitorovací mise Centra světového dědictví UNESCO a rady ICOMOS ve své zprávě ze srpna 2019 vyzvala smluvní stát, Českou republiku, aby bylo Centrum světového dědictví informováno o vypracování návrhů na reformu stavebního zákona v souvislosti s potenciálními dopady na správu památek kulturního dědictví (kapitola 5.1.2 Zprávy, doporučení D 01). Nepochybně tím bylo myšleno, že Centrum světového dědictví má být informováno před tím, než budou jakékoliv návrhy přijaty Parlamentem České republiky. Bohužel nemáme žádné informace o tom, že by Česká republika informovala Centrum světového dědictví jak o vládním návrhu stavebního zákona, tak pozměňovacích návrzích uplatněných v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, které nepochybně zásadním způsobem oslabují ochranu kulturního dědictví v naší zemi.

Centrum světového dědictví UNESCO v roce 2019 České republice výslovně nedoporučilo zavedení automatického povolení v připravované nové stavební legislativě. V kapitole 5.1.2 Zprávy ze srpna 2019 je uvedeno: „Navrhované zavedení „mlčení státní správy“ (kdy je souhlas udělen automaticky po stanovené lhůtě při neexistenci konkrétního rozhodnutí orgánu), by na základě zkušeností v jiných jurisdikcích nebylo pozitivním krokem k ochraně památek.“ Z výše uvedených důvodů si Vás dovoluujeme požádat, aby, jste nepodpořili legislativní návrhy, zavádějící institut automatického povolení v oblastech dotýkajících se kulturního dědictví, a to v jakékoliv podobě.

Další velmi problematickou věcí, je návrh integrace rozhodování o památkové péči do stavebních úřadů v ochranných pásmech památkových rezervací a zón, který byl obsažen již ve vládním návrhu zákona předloženém Poslanecké sněmovně. Tento návrh dle našich informací také nebyl projednán s Centrem světového dědictví a dovoluujeme si vyjádřit vážnou pochybnost o tom, že by byl z jeho strany přijat kladně. Zde musíme upozornit na skutečnost, že existuje letitý konflikt mezi UNESCO a hlavním městem Praha i Českou republikou, který se významně váže k ochrannému pásmu pražské památkové rezervace. Jedním z hlavních důvodů, proč Praze hrozí zápis na seznam památek UNESCO v ohrožení, je dlouhodobé nerespektování doporučení Centra Světového dědictví a rady ICOMOS ohledně výstavby výškových budov na pražské Pankrácké pláni. Jen pro doplnění kontextu uvádíme, že investorem jedné z problematických staveb v tomto místě, u které UNESCO žádá o její zastavení, je společnost, která vehementně prosazuje rekodifikaci stavebního práva a jako významný člen Hospodářské komory se podílela na jeho přípravě. Z výše uvedených důvodů, zásadně nedoporučujeme oslabení role památkové péče její integrací do stavebních úřadů v ochranných pásmech památkových rezervací a zón. A proto, podporujeme pozměňovací návrh poslance Čížinského, vedený pod číslem 7605, který zachovává hájení veřejného zájmu na úseku státní památkové péče v jedné soustavě samostatných správních úřadů, včetně ochranných pásem

památkových rezervací a zón. To by dle našeho názoru přispělo k určitému otupení výhrad ze strany UNESCO, které jinak s největší pravděpodobností zasáhnou nový stavební zákon jako celek.

Z pohledu ochrany kulturního dědictví a mezinárodních závazků České republiky, hodnotíme jako nepřijatelný také pozměňovací návrh poslance Kolovratníka, vedený pod číslem 8008, který převádí pořizování územně plánovacích dokumentací plně do kompetencí obcí a krajů. Tento zcela nedořešený návrh, zpracovaný zástupci pěti největších měst, pod nevinně znějící hlavičkou tzv. „Čtyř městských artikul“, ve skutečnosti zásadním způsobem oklešťuje ochranu veřejných zájmů v územním plánování a způsobil by nedozírné dopady do vztahu státu a samospráv. A ve svém důsledku může poškodit i většinu zbývajících obcí v České republice. Nemůžeme se také zbavit dojmu, že si tímto legislativním návrhem hlavní město Praha řeší svůj lokální problém, kdy již 9 let (!), není schopno uvést rozpracovaný návrh svého experimentálního územního plánu (Metropolitní plán) do souladu s platnou legislativou. Přičemž jiná města, také s památkovými rezervacemi, stejný úkol standardní cestou zvládají za zlomek času. Nepovažujeme proto za vhodné, rozkolísat územní plánování v celé České republice nepromyšleným a odbornou veřejností neprodiskutovaným návrhem, zvláště pokud existují takto závažné pochybnosti o jeho motivaci. Ani tento návrh dle našich informací nebyl projednán s Centrem světového dědictví a vážné pochybnosti o tom, že by byl přijat kladně, můžeme jen doplnit sdělením o zásadních výhradách, které Centrum vneslo k návrhu pražského Metropolitního plánu a jež dosud nebyly jeho autory vypořádány.

Navíc relativizace hodnotových ustanovení při uplatňování veřejných zájmů obsažená v různých pozměňovacích návrzích, jen doplňuje naše obavy z probíhajícího legislativního procesu.

Vážený pane předsedo,

jsem přesvědčen, že zejména v dnešní době, kdy budeme pracně zacelovat šrámy způsobené globální pandemií, by bylo krajně nevhodné vyvolávat další spory s Centrem světového dědictví UNESCO, podlehnout úzkým partikulárním zájmům na úkor celospolečenských priorit a ohrožovat také žádoucí obnovu ekonomiky opětovným oživením turistického ruchu.

Dovoluji si Vás proto požádat, aby, jste nepodpořil přijetí výše uvedených legislativních návrhů, které jsou v příkrém rozporu se zájmy České republiky na ochranu jejího kulturního dědictví i v rozporu s jejími mezinárodními závazky a naopak podpořil pozměňovací návrh poslance Čížinského, vedený pod číslem 7605, který tomuto riziku zamezí.

Děkuji Vám za porozumění

S úctou
Prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Girsá
prezident ČNK ICOMOS

